

Nasjonalt forløp for barnevern – kartlegging og utredning av psykisk, somatisk og seksuell helse, tannhelse og rus

Standardpresentasjon til bruk i kommunikasjon om
nasjonalt forløp for barnevern

Bufdir

HelseDirektoratet

Innhold

- 1 **Hvorfor nasjonalt forløp for barnevern?**
- 2 **Hva er nasjonalt forløp for barnevern?**
- 3 **Hvordan lykkes med implementeringen?**
- 4 **Plan for implementering av nasjonalt forløp**
- 5 **Hvordan komme i gang med nasjonalt forløp?**

**Hvorfor nasjonalt forløp for barnevern –
kartlegging og utredning av psykisk, somatisk og
seksuell helse, tannhelse og rus?**

Forskning viser at barn som mottar hjelp fra barnevern har høyere forekomst av helseplager

> Forskning viser at barn som mottar hjelp fra barnevernet har høyere forekomst av:

- psykiske vansker og lidelser
- somatiske helseproblemer
- rusmiddelproblemer
- tannhelseproblemer
- seksuelle helseproblemer

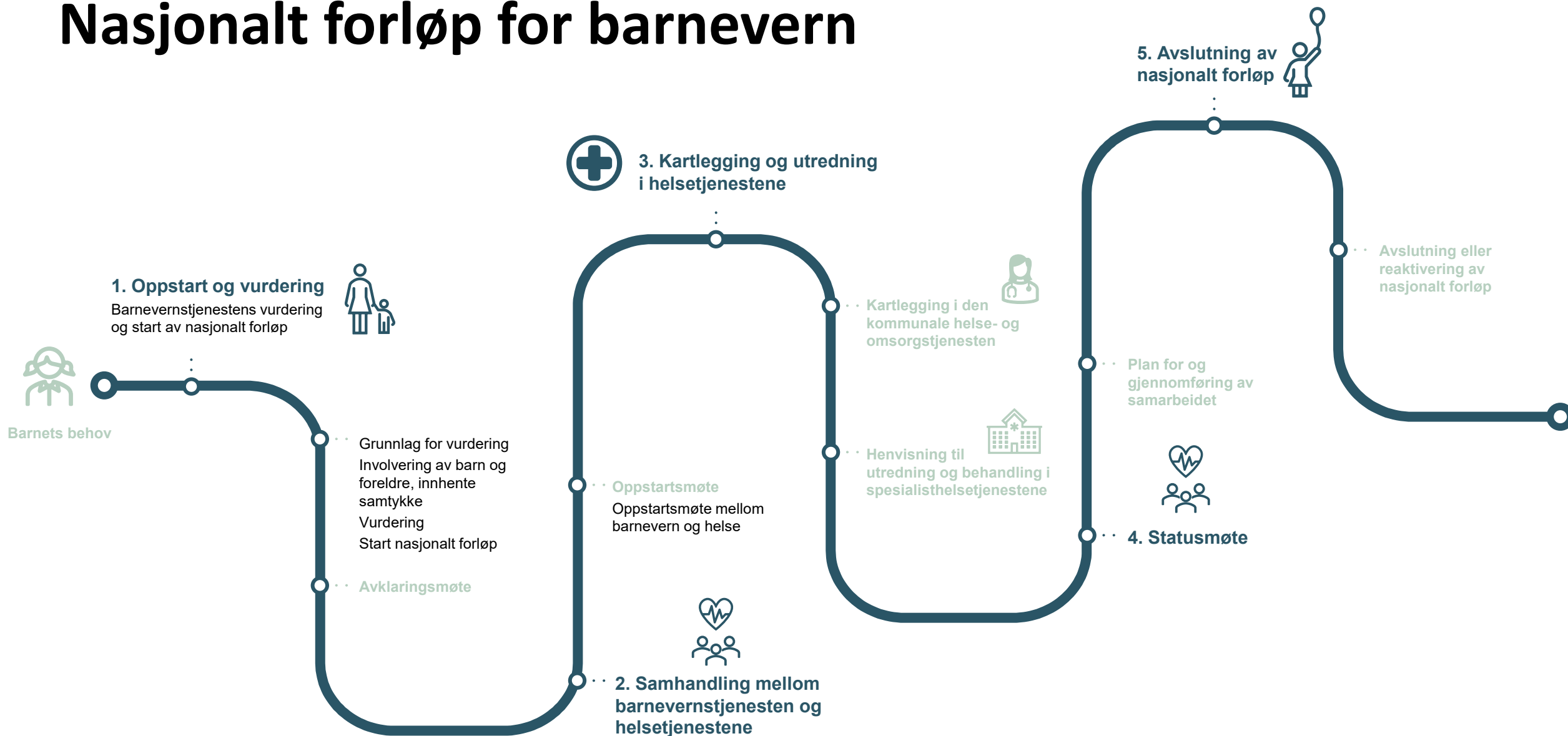

Målgruppen er alle barn det opprettes undersøkelse for, barn med hjelpetiltak som bor hjemme og barn som bor i fosterhjem og institusjon.

**Hva er nasjonalt forløp for barnevern –
kartlegging og utredning av psykisk, somatisk og
seksuell helse, tannhelse og rus?**

Nasjonalt forløp for barnevern

Nasjonalt forløp for barnevern er et av flere normerende produkter

Nasjonale forløp

Nasjonale forløp er et standard forløp som beskriver organisering av utredning og behandling

Nasjonale faglige retningslinjer

Stor faglig uenighet og/eller stor variasjon

Nasjonale veiledere

Veiledere til lov/forskrift, prioriteringsveiledere, tekniske prosedyrer

Nasjonale faglige råd

Lite faglig uenighet, men behov for å gi nasjonale råd og praktiske eksempler

Rundskriv

Fortolkning av hvordan lover og forskrifter skal forstås og praktiseres

Retningslinjer og faglige råd er ganske like, men retningslinjer krever en grundigere utredning med systematiske litteratursøk og bredere involvering pga stor faglig uenighet. Begge er produkter som er «pasient/brukernære» mens veiledere er faglige råd på organisatorisk nivå.

Tidligere tekst om psykisk helse og rus er beholdt.

Somatisk helse, tannhelse og seksuell helse er lagt til.

Noe endring av ord og setninger for å bedre helhetlig tekst på grunn av utvidelse.

Barnevern – kartlegging og utredning av psykisk helse og rus hos barn og unge

 Pakkeforløp

[Hva er pakkeforløp?](#) →

1. Barnevernstjenestens vurdering og start
2. Samhandling mellom barnevernstjenesten og helsetjenesten
3. Kartlegging og utredning i helsetjenesten
4. Statusmøte
5. Avslutning av pakkeforløpet
6. Om pakkeforløpet

Utvidelse i de tre første

Søk i pakkeforløp

1. Barnevernstjenestens vurdering og start

Grunnlag for vurdering

Involvering av barn

Vurdering

Start pakkeforløp

Avklaringsmøte

Utvidelse i alle aktivitetene i de tre første fasene.

Målet med nasjonalt forløp er å sikre helhetlig ivaretagelse av barns helse

- > Barn i barnevernet blir kartlagt og utredet for eventuelle *somatiske helseproblemer*, psykiske vansker, rusmiddelproblemer, *seksuelle helseproblemer*, *tannhelseproblemer* i helsetjenestene, slik at de kan få nødvendig helsehjelp ved behov.
- > Forløpet beskriver ansvar, oppgaver og samarbeid mellom den kommunale barnevernstjenesten, kommunale helse- og omsorgstjenester, den *fylkeskommunale tannhelsetjenesten* og spesialisthelsetjenestene for barn og unge.
- > Forløpet gir også råd til hvordan samarbeidet kan innrettes, slik at tjenestene sammen sikrer tidlig kartlegging og utredning av barn i barnevernet.

Barnets medvirkning i nasjonalt forløp

- > Nasjonalt forløp for barnevern skal sikre medvirkning og informasjon til barn og deres foreldre.
- > Barnets medvirkning i nasjonalt forløp bidrar til at tjenestene får en bredere forståelse av situasjonen og bakenforliggende årsaker til eventuelle:
  - psykiske vansker
  - somatisk og seksuelle helseproblemer eller rusproblemer
- > Denne kunnskapen kan bidra til mer målrettede tiltak

Erfaringer med nasjonalt forløp for barnevern

Familier opplever det som effektivt og forutsigbart

Barnet og familien tematiserer helseplager

Barnevernstjenesten kan igangsette mer målrettede tiltak

BUP får mer «riktige» henvendelser

Ser nasjonalt forløp som et ledd i barnevernsreformen

Informasjonsdelingen mellom helse og barnevern er bedre

Nasjonalt forløp for barnevern kan beskrives som grunnmuren i satsingen for bedre helsehjelp for barn i barnevernet

Nasjonalt forløp for barnevern

Nasjonalt forløp for barnevern kan beskrives som **grunnmuren** i satsingen for bedre helsehjelp for barn i barnevernet.

Nasjonalt forløp skal tilbys og er tilgjengelig for **alle** barn det opprettes undersøkelse for, barn med hjelpetiltak og barn som bor i fosterhjem og institusjon.

Det fins flere andre tiltak for å sikre helsehjelp til barn i barnevernet.

Eksempler på tiltak

Tverrfaglig
helsekartlegging

Samarbeid om Fact-Ung

Felles institusjoner i
Bodø og Søgne

Barnevernsansvarlige i
psykisk helsevern for
barn og unge

Helseansvarlige i
barneverninstitusjoner

Relasjon mellom nasjonalt forløp og tverrfaglig helsekartlegging og andre tiltak

---

Ulikheter og sammenhengen mellom nasjonalt forløp for barnevern og tverrfaglig helsekartlegging

Nasjonalt forløp for barnevern

Målgruppe: Alle barn det opprettes undersøkelse for, barn med hjelpetiltak som bor hjemme og barn som bor i fosterhjem og institusjon.

Det skal gjøres en vurdering basert på indikasjon om å igangsette nasjonalt forløp for alle barn i målgruppen.

Behov: Sikre helhetlig ivaretagelse av barnets helse, og at barn i barnevernet blir kartlagt og utredet tidlig, slik at de kan få nødvendig helsehjelp ved behov.

Praksisendring: Beskriver samhandling og kunnskap i gjeldende strukturer mellom barneverns- og helsetjenestene.

Bidrag fra helsetjenestene: Helsehjelp.

Informasjon fra et gjennomført nasjonalt forløp kan være viktig bidrag inn i kartleggingen.

Tverrfaglig helsekartlegging

Målgruppe: Barn som skal flyttes ut av hjemmet. Dette omfatter ca. 1500 barn i året.

Alle barn i målgruppen skal kartlegges.

Behov: Skal bidra til at kommunal barnevernstjeneste, fosterhjem og institusjon settes bedre i stand til å gi barn som plasseres utenfor hjemmet forsvarlig omsorg og oppfølging.

Praksisendring: Opprettelse av kartleggingsteam på tvers av helse og barnevern.

Bidrag fra helsetjenestene: Sakkyndighetsarbeid.

I kartleggingsrapport gjøres det en vurdering om å igangsette nasjonalt forløp.

Relasjon til rundskriv og nytt lovverk

Rundskriv nr . IS-11/2015 Samarbeid mellom barnevernstjenester og psykiske helsetjenester til barnets beste

Rundskriv nr . IS-11/2015 Samarbeid mellom barneverntjenester og psykiske helsetjenester til barnets beste
[Samarbeid mellom barneverntjenester og psykiske helsetjenester til barnets beste.pdf \(helsedirektoratet.no\)](#)

Tverrsektoriell veileder om nye samarbeidsbestemmelser i de ulike velferdslovene. Ref. Prop. 100 L. Lovendringen ble iverksatt 1.8.22

- styrke oppfølgingen av utsatte barn og unge og deres familier gjennom økt samarbeid
- harmonisering og styrking av reglene om samarbeid og individuell plan
- samordningsplikt for kommunen ved ytelse av velferdstjenester
- rett til barnekoordinator
- utvidelse av ordning med lovpålagte samarbeidsavtaler

Viktige elementer for å sikre vellykket tverrfaglig implementering

Samordning fra departementene og likelydende oppdrag til underliggende virksomheter.

Bruk og sett av tilstrekkelig tid til forankring, informasjons- og opplæringsaktiviteter.

Organisatorisk lederforankring ved at virksomhetene faktisk følger opp implementeringen gjennom sine virksomhetsplaner.

Etabler samarbeidsavtaler mellom barneverns- og helsetjenestene.

Tydlig rolle- og ansvarsdeling i implementeringsarbeidet og ansvaret for å ta i bruk ny praksis.

Skreddersy og brukertest opplæringsmateriell sammen med tjenestene.

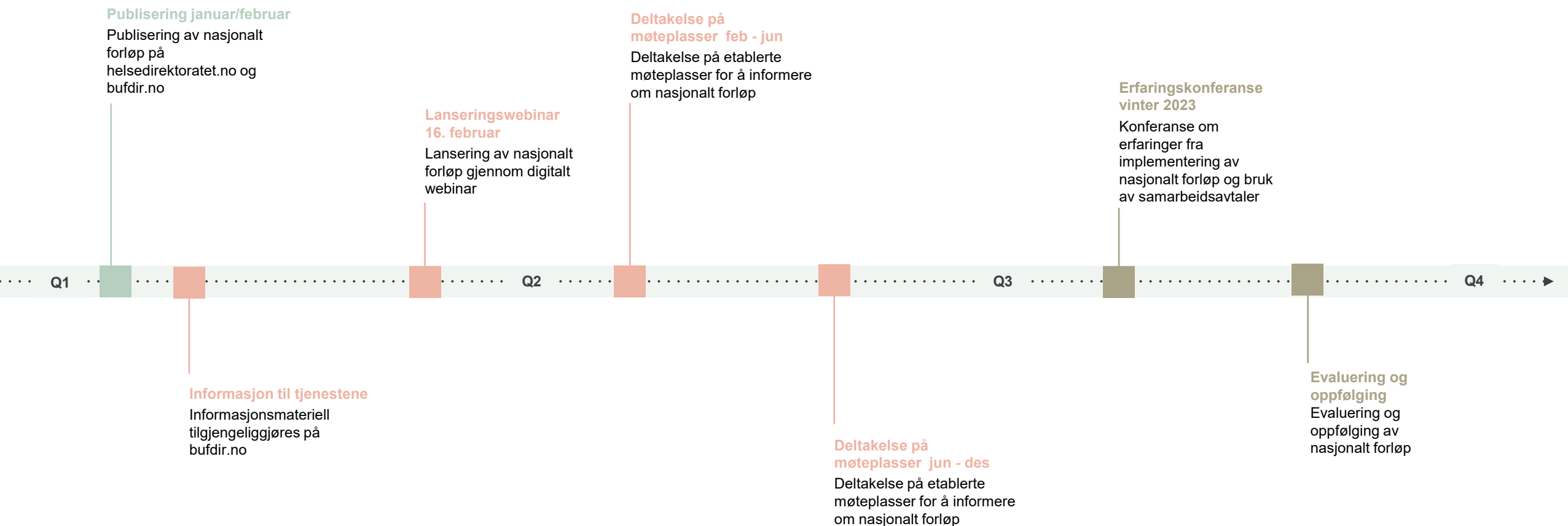

Skap helhetsbildet og felles forståelse for hva nasjonalt forløp er og hvordan det passer inn med pågående initiativer i skjæringspunktet mellom helse- og barnevernstjenesten.

Etablere rutiner for læring og erfaringsutveksling underveis mellom tjenestene og på tvers av regioner.

Tidslinje for implementeringsaktiviteter i 2023

Roller og ansvar i implementeringen av nasjonalt forløp for barnevern

Helsedirektoratet og Bufdir

Overordnet ansvar for nasjonalt forløp, og ansvar for å utarbeide, iverksette og følge opp implementeringsplaner på nasjonalt nivå, herunder:

- Utarbeidelse av informasjons- og opplæringsmateriell
- Oppdrag til implementeringsaktører
- Ansvarlig for evaluering og erfaringsdeling på tvers

Barnevernstjenesten

Forløpet skal implementeres i barnevernstjenesten i alle kommuner. Dette innebærer at ledelsen bør:

- Kommunisere tydelige forventinger til gjennomføring av nasjonalt forløp
- Planlegging og gjennomføring av informasjons- og opplæringsaktiviteter
- Sikre tilstrekkelige ressurser og tid til implementeringen
- Utarbeidelse og inngåelse av samarbeidsavtaler
- Ansatte i tjenesten er ansvarlig for å iverksette ny praksis

Helsetjenestene

Forløpet skal implementeres i kommunehelsetjenesten, spesialisthelsetjenesten, den offentlige tannhelsetjenesten og hos fastleger. Dette innebærer at ledelsen bør:

- Kommunisere tydelige forventinger til gjennomføring av nasjonalt forløp
- Planlegging og gjennomføring av informasjons- og opplæringsaktiviteter
- Sikre tilstrekkelige ressurser og tid til implementeringen
- Utarbeidelse av og inngåelse av samarbeidsavtaler
- Ansatte i tjenesten er ansvarlig for å iverksette ny praksis

Bufetat skal dele informasjon og kunnskap i egen organisasjon om nasjonalt forløp for barnevern

Hvis barnet bor i barnevernsinstitusjon eller fosterhjem, bør barnevernsinstitusjonen eller fosterhjemmet kontakte den kommunale barnevernstjenesten for å ta initiativ til å starte eller reaktivere nasjonalt forløp ved behov.

Hvordan komme i gang med Nasjonalt forløp for barnevern – kartlegging og utredning av psykisk, somatisk og seksuell helse, tannhelse og rus

---

Hvordan kan du som leder komme i gang med nasjonalt forløp i din tjeneste?

1

Kom i gang med samarbeidet

- Start dialog med relevante tjenester
- Inviter til dialogmøte på tvers av tjenestene
- Etabler samarbeidsavtaler

2

Felles forståelse – felles innsats

- Gjennomfør dialogmøte
- Bli kjent med hverandres profesjoner og skap forståelse for hva de ulike tjenestene kan
- Snakk om forventinger dere har til hverandre i samarbeidet

3

Etabler rutiner og prosedyrer

- Etabler rutiner og prosedyrer for samarbeidet om nasjonalt forløp for barnevern

4

Informasjon og opplæring av ansatte

- Gjør alle ansatte kjent med nasjonalt forløp
- Bruk materiale her eller på Helsenorge i informasjonen
- Innarbeid nasjonalt forløp i opplæringen i din tjeneste
- Informer i aktuelle kanaler og møteplasser i din tjeneste

5

Informasjon til barn og familier

- Bruk materiale her eller på Helsenorge i informasjonen
- Informer og spre budskapet gjennom aktuelle kanaler for din tjeneste (oppslagstavler, SoMe, nettsider, brosjyrer)

6

Evaluer samarbeidet

- Sett av tid til å evaluere samarbeidet
- Gjennomfør et evalueringsmøte på tvers av tjenestene

Oppsummert – hva er det vi forsøker å oppnå?

Barn som mottar hjelp fra barnevernet har høyere forekomst av helseplager

Barna blir kartlagt og utredet, slik at de får nødvendig helsehjelp ved behov

Forløp med tydelige roller og ansvar og samarbeid mellom helse- og barnevernstjenesten

Gå til www.hdir.no/nasjonaltforlop for å
lese/laste ned forløpet

Gå til ny.bufdir.no/forlop-barnevern for mer
informasjon og laste ned materiale